

μπάτσα

μπάτσα, η κ. μπάτσος, ο, κ. μπάτσο, το, ουσ. [ηχομιμητική λ. από τον ήχο μπατς που κάνει το χτύπημα με την παλάμη στο μάγουλο· κατ' άλλους από το ιταλ. *bazza* ή το γερμανοεβραϊκό *ratsch*]. **1.** το χτύπημα στο μάγουλο κάποιου με την παλάμη, το σκαμπίλι, το χαστούκι: «του 'δωσε μια μπάτσα, που είδε τον ουρανό με τ' άστρα». **2.** το ηθικό πλήγμα, ο ηθικός εξευτελισμός: «τέτοια μπάτσα δεν την περίμενα από σένα!». **3.** η μεγάλη απογοήτευση που νιώθει κανείς: «δέχτηκε τόσα πολλά μπάτσα στη ζωή του, αλλά πιο πολύ του κόστισε η αδιαφορία του φίλου του». **4.** χτύπημα της ζωής, της μοίρας: «παρ' όλα τα μπάτσα που δέχτηκε στη ζωή του αντέχει κι αγωνίζεται ακόμα». (Λαϊκό τραγούδι: εσύ, βρε μοίρα, μου 'δωσες τον πιο μεγάλο **μπάτσο** κι από γυναίκα πονηρή έπαθα μέσα στη ζωή το πιο βαρύ στραπάτσο). Μεγεθ. **μπατσάρα, η** και **μπάτσαρος, ο**· βλ. και λ. [μπάτσος](#). (Ακολουθούν 20 φρ.)·

- άνθρωπος του κλότσου και του μπάτσου, βλ. λ. [άνθρωπος](#)·

- είναι για μπάτσα ή είναι για μπάτσες, πρέπει να τιμωρηθεί με ξυλοδαρμό ή συμπεριφέρεται με τέτοιο τρόπο, σαν να επιδιώκει να φάει ξύλο: «αφού μας κατηγορεί συνέχεια χωρίς λόγο, είναι για μπάτσα». Για συνών. βλ. φρ. είναι για χαστούκια, λ. χαστούκι·

- είναι του κλότσου και του μπάτσου ή τον έχουν από κλότσο κι από μπάτσο ή τον έχουν του κλότσου και του μπάτσου, βλ. λ. [κλότσος](#)·

- έφαγε μπάτσα ή έφαγε μπάτσες ή έφαγε τα μπάτσα του ή έφαγε τις μπάτσες του, ξυλοκοπήθηκε από κάποιον: «να δεις τι καλά που ησύχασε, μόλις έφαγε τα μπάτσα του απ' τον τάδε!». Για συνών. βλ. φρ. έφαγε χαστούκια ή έφαγε τα χαστούκια του, λ. χαστούκι·

- θέλει μπάτσα ή θέλει μπάτσες ή θέλει τα μπάτσα του ή θέλει τις μπάτσες του ή τα θέλει τα μπάτσα του ή τις θέλει τις μπάτσες του, βλ. φρ. είναι για μπάτσα ή είναι για μπάτσες·

- το παίζουν ο κακός κι ο καλός μπάτσος, λέγεται για δυο άτομα που πιέζοντας ή εκβιάζοντας κάποιον, ο ένας προσποιείται τον κακό και ο άλλος τον καλό: «όταν πάνε να εισπράξουν τα λεφτά της προστασίας απ' τα μαγαζιά που προστατεύουν, το παίζουν ο κακός κι ο καλός μπάτσος». Αναφορά στα χολιγουντιανά αστυνομικά έργα·

- τον πέθανα στα μπάτσα ή τον πέθανα στις μπάτσες, βλ. φρ. τον τρέλανα στα μπάτσα·

- τον πλάκωσα στα μπάτσα ή τον πλάκωσα στις μπάτσες, του δίνω αλλεπάλληλα χαστούκια σε κάποιον: «επειδή έλεγε όλο βλακείες, τον πλάκωσα στα μπάτσα και το βούλωσε». Για συνών. βλ. φρ. τον πλάκωσα στα χαστούκια, λ. χαστούκι·

- τον τάραξα στα μπάτσα ή τον τάραξα στις μπάτσες, τον έδειρα άγρια, τον ξυλοκόπησα: «επειδή έλεγε συνέχεια βλακείες, τον άρπαξα στα χέρια μου και τον τάραξα στα μπάτσα». Για συνών. βλ. φρ. τον τάραξα στα χαστούκια, λ. χαστούκι·

- τον τρέλανα στα μπάτσα ή τον τρέλανα στις μπάτσες, τον ξυλοκόπησα άγρια: «επειδή κορόιδευε γέρο άνθρωπο τον έπιασα στα χέρια μου και τον τρέλανα στα μπάτσα». Για συνών. βλ. φρ. τον τρέλανα στα χαστούκια, λ. χαστούκι·

- του άστραψα ένα μπάτσο ή του άστραψα μια μπάτσα, τον χαστούκισα: «κάποια στιγμή μ' εκνεύρισε τόσο πολύ, που του άστραψα μια μπάτσα για να το βουλώσει». Για συνών. βλ. φρ. του άστραψα ένα χαστούκι, λ. χαστούκι·

- του 'δωσα ένα μπάτσο ή του 'δωσα μια μπάτσα, βλ. φρ. του 'ριξα ένα μπάτσο ή του 'ριξα μια μπάτσα·

- του 'δωσα μπάτσα ή του 'δωσα μπάτσες ή του 'δωσα τα μπάτσα του ή του 'δωσα τις μπάτσες του, βλ. φρ. του 'ριξα μπάτσα ή του 'ριξα μπάτσες ή του 'ριξα τα μπάτσα του ή του 'ριξα τις μπάτσες του·

- του κάθισα ένα μπάτσο ή του κάθισα μια μπάτσα, βλ. φρ. του άστραψα ένα μπάτσο·
- του 'κοψα ένα μπάτσο ή του 'κοψα μια μπάτσα, βλ. φρ. του 'ριξα ένα μπάτσο·
- του 'ριξα ένα μπάτσο ή του 'ριξα μια μπάτσα, τον χαστούκισα: «πάνω στα νεύρα μου του 'ριξα ένα μπάτσο»·
- του 'ριξα μπάτσα ή του 'ριξα μπάτσες ή του 'ριξα τα μπάτσα του ή του 'ριξα τις μπάτσες του, τον χαστούκισα πολλές φορές, τον ξυλοκόπησα και, κατ' επέκταση, τον νίκησα: «έλεγε συνέχεια ανοησίες, μέχρι που του 'ριξα τα μπάτσα του και το βούλωσε». Για συνών. βλ. φρ. του 'ριξα χαστούκια ή του 'ριξα τα χαστούκια του, λ. χαστούκι·
- του 'σकाσα ένα μπάτσο ή του 'σκασα μια μπάτσα, βλ. φρ. του άστραψα ένα μπάτσο·
- του τράβηξα ένα μπάτσο ή του τράβηξα μια μπάτσα, βλ. φρ. του 'ριξα ένα μπάτσο·
- τρώω μπάτσα ή τρώω μπάτσες ή τρώω τα μπάτσα μου ή τρώω τις μπάτσες μου, **α.** δέχομαι μπάτσα, με δέρνει κάποιος και, κατ' επέκταση, με νικά: «κάθε φορά που μαλώνω μαζί του, τρώω τα μπάτσα μου». **β.** αντιμετωπίζω καταστάσεις που με προσβάλλουν ή με υποτιμούν ως άτομο: «από δω και πέρα θα βάζω τον καθένα στη θέση του και θα πάψω να τρώω μπάτσα». **γ.** βρίσκομαι μπροστά σε δυσκολίες που δεν περίμενα: «ενώ πήγαινε μια χαρά η δουλειά, ξαφνικά άρχισα να τρώω μπάτσες». Για συνών. βλ. φρ. τρώω χαστούκια ή τρώω τα χαστούκια μου, λ. χαστούκι.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας